

TEKST: Chera Westman
FOTO: Kristian Owren
FAGLIG BISTAND:
Malermester Ole Andreas Klaveness

Finn roen i SKRAPE- JOBBER

Med godt verktøy og riktig innstilling til jobben, er det mulig å finne glede også i en slitsom skrapejobb, mener malermester Ole Andreas Klaveness. — Forsøk å finne roen i arbeidet, ellers resulterer det bare i skrapeskader. Jeg synes det er en ren fornøyelse å se det fine resultatet, sier han.

I forkant av alt malerarbeid utendørs, må vi sikre at underlaget er fast, rent og tørt. Etter en grundig vask, skal alt løst materiale fjernes: død ved og gammel maling skrapes vekk.

– Det er ikke nødvendig å skrape vekk all gammel behandling, men alt som er løst må fjernes, sier malermester Ole Andreas Klaveness.

Etter skraping skal underlaget fremstå som en jevn flate, men mest mulig jevne overganger mellom tidligere behandlinger og områder med bart treverk.

Ved skrapingen er det viktig å ikke skade underlaget. Innendørs kan sparkel jevne ut eventuelle skrapeskader og overganger, men utendørs sparkler vi ikke. Derfor vil en godt utført skraping spare oss for mye slipearbeid.

– Skraping og sliping hører til samme fase i maleprosessen, sier han.

VERKTØY

Til skrapearbeidet finnes en mengde ulike verktøy å velge i. Skrapene kommer i mange fasonger, og i ulike stålqualiteter. Klaveness foretrekker skraper han kan sette opp selv, men det finnes også skraper av herdet stål. Disse kan ikke slipes for hånd, men sløve blad byttes enkelt ut mot nye. Noen skraper har også hammerhode for å slå inn spikere som stikker ut. Det er også mulig å montere noen skraper på forlengerskaft.

– Ved et vanlig skrapearbeid bruker jeg to skraper, en stor og en liten. Jo større skrapen er, jo mer krefter må til. Det er fullt mulig å oppnå like bra resultat med en liten skraper som med en stor.

Til flater med mange profiler finnes spesialskraper med ulike buede blad, trekantformede blad, og smale blad.

Malingskolen

7

Skraping og børsting

“Underlaget må være rent, tørt, og fast”. Hvem har ikke hørt det før?

Allikevel tåler utsagnet å gjentas, fordi altfor mange unnlater å skrape vekk løs maling og døde trefibre fra flaten som skal overmales. Med flassing, avflaking og avskalling som resultat etter kort tid.

I leksjon 7 i Fargemagasinet og malermester Ole Andreas Klaveness' Malingskole tar vi opp skraping og børsting, hvordan det utføres og hvilke verktøy som kan brukes.

Tidligere publisert i Malingskolen:

- 1 (nr. 4/2010): Hvorfor maler vi, og hva er maling?
- 2 (nr. 5/2010): To typer tørring
- 3 (nr. 6/2010): Den viktige vedheften
- 4 (nr. 1/2011): Godt grunnet, godt malt!
- 5 (nr. 3/2011): Vedvarende vedheft med grunning.
- 6 (nr. 3/2011/): Den viktige vasken

Kommende:

Malingskolen 8 (nr. 5/2011): Fukt i underlaget.

– Til et sveitserhus trenger du spesielle profilskraper, sier Klaveness.

At bladet hele tiden er skarpt, er avgjørende for både resultat og kraftbruk.

– Jo bedre skrapen er, jo mer får vi av, sier han.

Ved malingfjerning av store flater, slik som hele fasader, dører eller møbler, kan håndkraften med fordel kombineres med bruk av malingfjerner. Dette er sterke kjemiske produkter, og brukeren bør bruke riktig verneutstyr.

SKRAPETEKNIKK

Feil bruk av skrapen kan skade underlaget ved å lage dype sår og riper.

– Skraping er ikke et enhåndsarbeid. Og det er

Sette opp: Å sette opp en skraper er ikke vanskelig. Bruk en metallfil, og slip eggen med noen jevne tak.

heller ikke noe vi skal drive med for å utagere aggresjoner, sier Ole Andreas Klaveness.

– Den ene hånden styrer og den andre trekker verktøyet. Er du høyrehendt, brukes høyre hånd til å trekke skrapen mot deg. Venstre hånd styrer og presser den mot underlaget. Det er viktig hele tiden å ha kontroll over verktøyet og å holde det rett. Hvis skrapen skrårstilles, lager den dype sår i underlaget.

Skrapen skal trekkes mot deg over underlaget, under et jevnt press. Skyv den deretter fra deg for å ta et nytt tak. Hold fortsatt skrapen mot underlaget, men uten press. Skraping skal alltid utføres i trefibrenes lengderetning, og skrapen skal holdes i en svakt skrårstilt posisjon i forhold til lengderetningen.

Skrapejobben vil gå lettere og med et bedre resultat om vi ikke går inn i det med en negativ innstilling, mener Klaveness:

– Forsøk å finne roen i arbeidet, ellers resulterer det bare i skrapeskader.

▲ **Mangfold:** Det finnes et mangfold å velge i, for den som skal i gang med en skrapejobb. Hovedskillet går mellom skraper med herdet stål, og skraper med vanlig stål som settes opp med en metallfil. Til en vanlig skrapejobb trengs ofte en stor skraper og en som er litt mindre som kommer til trange steder.

Profilskraper: Til treverk med mange profiler og detaljer, er det bra med skraper med buet eller spiss form.

Jeg synes det er en fornøyelse å se det fine resultatet, sier han.

HVOR OG HVOR LENGE?

En nedbrutt treflate kjennes igjen på at den har fått en begynnende gråtone og er vannsugende. Er nedbrytningen kommet så langt, er skraping, stålborsting og vasking nødvendig. Hel, fast ved har en lys trefarge.

Både tidligere beisede flater og ubehandlet treverk kan bli fliskrittet. Det innebærer at ligninet er brutt ned, og trefibrene henger som en luv på overflaten. Slikt materiale må fjernes, ellers vil ny grunning og maling ikke få feste.

Andre steder som trenger skraping er kvæ-

– Forsøk å finne roen i arbeidet, ellers resulterer det i skrapeskader. Jeg synes det er en ren fornøyelse å se det fine resultatet, sier Ole Andreas Klaveness.

Skrapeskade: Det er viktig hele tiden å ha kontroll over verktøyet og å holde den rett. Hvis skrapen skrårstilles, lager den dype sår i underlaget.

lommer som har gitt fra seg harpiks til overflaten. Harpiksutsvetting gir en hard og sprø maling- eller beisfilm, som etter hvert sprekker opp, krakelerer og vaskes vekk. Derfor må utsvettet kvæ skrapes vekk og området vaskes.

Også svært ru kledning har godt av en skraping før behandling. Ved å fjerne de groveste ruhetene, der skitt og smuss samles, minsker risikoen for begroing.

Men hvordan vet vi at vi har skrapt mye nok?
– Når skal vi slutte er en evig avveining. For at den nye behandlingen skal sitte godt nok må vi ha et fast underlag, sier Ole Andreas Klaveness. ■

FLIS-KRITTING:

Fliskritting er når treoverflaten er løs og flosset og trefibre kan skrapes vekk med neglene. Ubehandlet treverk, eller med mangelfull overflatebehandling, utsettes for lys og fuktighet som bryter ned ligninet i materialet. Ligninet er selve limet i trecellene. Når det blir borte, løsner de enkelte cellulosefibre. Først forandrer treverket farge, holdfastheten minsker, og overflaten blir vannsugende. Deretter kommer begroing, sprekke-dannelser og kuing.

BEISEDE FLATER

Beisede flater skrapes ikke. For å fjerne fliskrittet treverk brukes isteden en stål-børste.

– Bruk en flat-tinnet stålborste. Den krafser ut død ved uten å lage riper i treverket, sier Ole Andreas Klaveness.

Børsting: Nedbrutt treverk fjernes med en stål-kardask, en stålborste med tinder.

Harpiks: Inne i treverket finnes mange ganger lommer med harpiks. Når kvaen svetter ut, blir malingfilmen hard og sprø, og etter hvert sprekker den opp. Derfor må utsvettet kvæ skrapes vekk og området vaskes.

Hold rett: Skraping skal alltid utføres i trefibrens lengderetning, og skrapen skal holdes i en svakt skrårstilt posisjon i forhold til lengderetningen.

Nedbrutt: En nedbrutt treflate kjennes igjen på at den har fått en begynnende gråtone og er vannsugende. Hel, fast ved har en lys trefarge.

GRØNN vinyl...

theflooringgroup

MIPOLAM SYMBIOZ
100% Bio basert mykgjører

www.gerflor.no - Tel: 64 95 60 70

Easy and effective. Naturally

Lyst panel i en håndvending

Både ny og gammel panel får en kraftig forvandling i form av en lysere og mer moderne stil med WOCA Panelhvit.

Det er ikke til å unngå at panel i tak og på vegg gulner om den ikke er behandlet. Hvis treet har gulnet finnes det en enkel og rimelig løsning. WOCA Panelhvit lysner mørke paneltak og -vegger slik at de får et vakker utseende som varer i mange år.

WOCA Panelhvit er en vannbasert interiørbeis som gjør det raskt og enkelt å lysne tak og vegger. Panelhvit gir en silke-matt, transparent dekning, og fremhever trets naturlige struktur på en elegant måte.

En fordel med WOCA Panelhvit er at den kan brukes både på ubehandlede, gulnede og lakkerte overflater. I tillegg er Panelhvit nærmest dryppfri og dermed enkel å påføre.

WOCA Panelhvit leveres i hvit og ekstra hvit i 0,75 og 2,5 liter

Industri- og Boligulv AS · Hovinvn. 43 · 0576 Oslo
Tlf. 23 24 48 00 · www.ibg.no